

KLIMATSKE PROMJENE

- zaključci s javne tribine održane na projektu EUreka

1. Uvodno

Javna tribina na temu „Klimatske promjene“ održana je 14. svibnja 2019. u prostoru kafića Muzeja prekinutih veza, Ćirilometodska 2, Zagreb u okviru projekta „EUreka – i mi gradimo budućnost EU“, koji Hrvatski pravni centar izvodi u suradnji s Katedrom za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Javnu tribinu osmislili su i moderirali studenti/ce-demonstratori/ce na Katedri za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Panelisti na javnoj tribini bili su: prof. dr. sc. Mirko Orlić, profesor oceanografije, doc. dr. sc. Melita Carević s Katedre za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dip. ing. arh. Igor Čižmek, pomoćnik ministra za klimatske aktivnosti, održivi razvoj i zaštitu zraka, tla i od svjetlosnog onečišćenja Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

Cilj tribine s jedne strane bio je upoznati širu javnost s problemima klimatskih promjena koja se javljaju u znanosti – utjecaj klimatskih promjena na mora, kako su tim problemima pristupile međunarodna zajednica i Europska unija (dalje: EU), te naposljetku, koje je mjere Republika Hrvatska poduzela u pogledu borbe s klimatskim promjenama. Na tribini su građani/ke mogli postavljati pitanja te izraziti primjedbe, komentare i prijedloge vezane za djelovanje lokalnih, nacionalnih i međunarodnih institucija u području klimatskih promjena.

Kroz kratka izlaganja i interaktivnu raspravu na tribini su razmotrena su brojna aktualna pitanja vezana za klimatske promjene, kako sljede:

- Koji su znanstveni aspekti klimatskih promjena, poput mogućnosti i uvjeta obnavljanja ledenih kapa na polovima, te učincima promjena na temperaturne razlike u regijama svijeta?;
- Kako pojedinci/ke mogu na individualnoj razini, svojim ponašanjem pridonijeti usporavanju klimatskih promjena?;
- Postoji li i kakav je doprinos mesne industrije stakleničkim plinovima i potrošnji pitke vode?

2. Rasprava i zaključci

U uvodnim izlaganjima panelista objašnjene su promjene u klimatskom sustavu kao cjelini - klimatske promjene zahvaćaju ne samo atmosferu, kao što većina ljudi primjećuje, već i oceane, ledeni pokrov, podzemne vode, biosferu. Istaknuto je da je jedan od problema efekt staklenika koji ovisi o razini CO₂, a zbog kojeg se toplina zadržava pri površini zemlje. Uz to,

Projekt „Eureka – i mi gradimo budućnost EU“

kao izazovi su navedeni: izmijena dugih razdoblja sa ili bez oborina, rast razine mora 17 cm u 100 godina (što će uzrokovati sve intenzivnije i češće poplave kopna), topljenje leda, pad razine podzemnih voda. Otvoreno je pitanje kako se suočiti s ovim problemima. Pariški sporazum postavlja ciljeve, no ima i nedostataka koji se tiču realizacije tih ciljeva.

U odnosu na mjere koje koristi EU, kao jedna od mjera istaknuta je ona za smanjenje stakleničkih plinova putem emisijskih dozvola kojima zagađivači (termoelektrane, industrijski procesi npr. čelik, željezo) mogu trgovati, a koje nažalost nisu dovoljno skupe da bi potaknule zagađivače da ulažu u istraživanje zelenih tehnologija. Cilj EU (na koji se obvezala) je do 2030. godine smanjiti plinove za 43%, što je i više nego realan cilj prema sadašnjim prilikama. Kao problem u primjeni Pariškog sporazuma istaknuto je to što SAD trenutno nije stranka Sporazuma (no pojedine savezne države poduzimaju određene korake u borbi protiv klimatskih promjena), pa EU mora balansirati između zaštite vlastitog tržišta i konkurentnosti te ispunjavanja obveze iz ugovora, odnosno zaštite okoliša.

U odnosu na mjere koje poduzima RH za zaštitu okoliša i borbu s klimatskim promjenama, zaključeno je da RH donosi brojne strategije – niskougličnu, strategiju prilagodbe klimatskim promjenama, nacionalnu razvojnu strategiju, akcijski plan zaštite prirode. Istaknuto je da su građani/ke RH iskazali interes za obnovljive izvore energije te mogućnost prelaska na obnovljive izvore energije u zadovoljavanju 100% potreba. Izazovi s kojima se građani/kesusreću odnose se na potrebu za povećanjem poticaja uvođenju solarne energije, odnosno solarnih panela u kućanstva. Građani/ke su napomenuli da je bitno da se najveći individualni zagađivači (privatne korporacije) nadziru u tome koliko zaista zagađuju okoliš, i kako se to onečišćenje mjeri te postoje li mjere kojima bi se nadzor ostvario.

3. Izazovi u području klimatskih promjena na koje su ukazali sudionici tribine

- Nužnost suradnje ne samo unutar EU, nego i na globalnoj razini da bi se odgovorilo na izazove koje donose klimatske promjene;
- RH kao članica EU prepoznaje probleme i razvija strategije, ali je potrebno ubrzati donošenje konkretnih instrumenata i mehanizama za njihovu provedbu;
- Potrebno je povećati poticaje za uvođenju solarne energije, odnosno solarnih panela u kućanstva za građanstvo.